

Marsó Paula

Átjátszás

Bálványos Levente: *Bútor Cella Műterem*

📍 Platán Galéria, Budapest

📅 2010. február 11 – március 26.

■ Bálványos Levente plasztikai, reliefjei térképzetek valódiságát és valótlanságát fogalmazzák meg. Kiállításán mindnyájunk életéből ismert bútorelemek láthatók egy visszafogottan kihasznált térben. Eseménytelen installáció, műgonddal szervezett naivitás. Apró ritmusváltásokban kidolgozott struktúrák; a polcok tagolása, a munkafelület megszervezése, a poétikailag erősebb kifejezéssel bíró törülközőtartó megannyi ironikus parafrázis. A kiállítási „anyag” olyan pontosan fogalmazza meg és szcenírozza egy neutrális térképzet lehetőségét, hogy a gyanútlan látogató eleinte csak téblábol a kiállítóhelységben, zavarában megkerüli az asztalt, elsétál mellette, táskát nem helyez rá. Elbizonytalanodik. Kivár.

Az így keletkező feszültség vagy eldöntetlenség a mű eseménye: ez maga a relief, mely mintegy *trompe l'oeil*ként mutat rá saját észlelésünk határhelyzetére. Az alkotó ismét a megvonás eszközével dolgozik. Mi az, amit nem mutat meg? A kompozíció struktúrája a homogén kiállítótér közegében egy másik homogén teret, ennek eszköztelen berendezését viszi színre: munkaasztal, megdolgozatlan bútorélek, alig észrevehető munkanyomokat rejtő felületek. Az alkotó ezt modellezi és installálja. Olyan pontos kompozíciót készít, hogy a teremben a tárgyak látványának hiánya zavart kelt. Ekkor azonban már nem azzal kell számot vetnünk, hogy ebben a zavarban a dolog hiánya mire utal, hanem hogy mit kezdünk ezzel a zavarral. Képes-e az észlelés arra, hogy a homogén felület egyeduralmát megtörje, majd részleteiben – egy mű hívására – újraserveze? Vajon lehetséges-e érzékelni minden előzetes elvárásunk ellenében azokat a finom és rendkívüli módon kidolgozott apró részleteket, melyek a tárgyak felületét mintázzák? Tudunk-e jelentőséget tulajdonítani ezeknek a minőségeknek ott, ahol a tárgyak szigorúan saját funkcionalitásukkal tüntetnek?

Tudunk még kérdezni valamit az érzékelhető minőségek felől, meg tudjuk-e mozgatni és törni ezt a látszólag homogén térképzetet? Vajon mögé lehet-e nézni ezeknek a kötött entitásoknak? Létezik átmenet különböző rendképzetek között, ha ezek a rendképzetek törhetetlenek és eldöntöttnek bizonyulnak? Látjuk-e még, vagy egyezményes alapon csupán jóváhagyjuk azokat az alig érzékelhető illesztéseket, melyek egyik tárgyat összekötik a másikkal? Át tudjuk-e játszani egymásba különböző tárgyak felületének minőségét? Tudjuk-e tagolni és részekre szedni azt, amit a dolog magából látni enged és megmutat, vagy egyszerűen elfogadjuk a tér adottságaként? Milyen konszenzus alapján döntünk a tárgyak minőségéről? Van-e átjárás a homogén és egy saját tér lehetősége között, vagy pusztán visszahívjuk és így rekonstruáljuk a magunk számára az ismerős, törésmentes felületeket, melyekben azután nem vagyunk képesek meglátni a belső illesztéseket, ritmusváltásokat, vagyis mindenekelőtt az iróniát és az intenciót? Tudunk-e egymásba átjátszani felületeket (észlelt minőségeket), vagy folyton csak a kötött és már előzőleg egyezményesen rögzített jelentéseket játszuk vissza? Tudunk-e érzékelni érzékhatár alá szorított minőségeket? És ha igen, az észlelés feszültségének milyen mértékű intenzitása mellett vagyunk képesek erre?

Vajon nem az eltérő intenzitású figyelem alkotja meg különféleképpen térképzeteket? Ha van átjátszás ezek között, ha magunk szervezzük és állványozzuk föl a különböző tereket, melyek nem egy előzetes megállapodás adottságai, hanem a képzeleté, akkor érvényes a címben foglalt felsorolás. Tetszőleges irányból érkezve akár még arról is dönthetünk, hogy amit látok, az – bútor, cella vagy műterem.

BÁLVÁNYOS LEVENTE
Bútor, cella, műterem, 2007–2010 (részletek a kiállításról)
© fotók: Bálványos Levente